

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/60/2025
Identifikačné číslo spisu:	1422203283
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1422203283.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. narodeného Y., zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Dobrovič PhD., Košice, Štúrova 17, proti žalovaným 1/ F., narodenému Y. 2/ K., narodenej X. P. obaja zastúpení advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária VERIONS, s.r.o., Bratislava, Radvanska 21, o zaplatenie sumy 14.607,83 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B4-11C/52/2022, o dovolaní žalovaného 1/ a žalovanej 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/37/2024 z 13. júna 2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom č. k. B4-11C/52/2022-94 z 13. septembra 2023 I. výrokom návrh žalovaného 1/ na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Mestskom súde Bratislava IV sp. zn. 11C/170/2014 zamietol, II. výrokom uložil žalovaným 1/ a 2/ (ďalej aj len „žalovaní“) povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 14.607,83 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 14.607,83 eura od 21. septembra 2022 až do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku titulom bezdôvodného obohatenia, III. výrokom žalobcovi proti žalovaným 1/ a 2/ priznal spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením (IV. výrok).

1.1. Vo svojom rozhodnutí okresný súd uviedol, že žalobca sa domáhal od žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatenia sumy 14.607,83 eura s príslušenstvom a náhrady trov konania titulom bezdôvodného obohatenia s tým, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností (byt č. XX vo vchode B, na X. p. bytového domu B, so súpisným číslom Y, vrátane príslušného spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a príslušného spoluvlastníckeho podielu k pozemku, na ktorom je postavený bytový dom; uvedené nehnuteľnosti sú identifikované a zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, k. ú. L., Okresného úradu Bratislava, odbor katastrálny), ktorým sa stal 8. júla 2020 ku dňu udelenia príklepu na dražbe. Žalovaní užívali byt bez právneho dôvodu, so žalobcom

nemajú uzavretú žiadnu zmluvu a neexistuje ani iný právny titul odôvodňujúci užívanie bytu. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 40C/53/2020 bola žalovaným uložená povinnosť byt vypratať, rozhodnutie nie je právoplatné. Žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie dlžnej sumy za užívanie predmetného bytu bez právneho dôvodu v súlade s priemernou výškou mesačného nájmu vyššie stanovenou za dva roky spätne.

1.2. Rozhodnutie súd prvej inštancie vo veci samej (výrok II.) odôvodnil aplikáciou ustanovení § 273, § 277 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 511 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) s tým, že boli splnené predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaných. Rozhodnutie v časti zamietnutia návrhu na prerušenie konania (výrok I.) súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 164 CSP, nakoľko konanie o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby sp. zn. 11C/170/2014 v tomto štádiu podľa názoru okresného súdu nemalo vplyv na konanie, v ktorom sa žalobca domáha od oboch žalovaných zaplatenia žalovanej sumy titulom bezdôvodného obohatenia.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 9Co/37/2024-181 z 13. júna 2024 odvolanie žalovaných odmietol (I. výrok). Žalobcovi voči žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

2.1. Odvolací súd aplikoval pri procesnom rozhodnutí o odmietnutí odvolania žalovaných proti I. výroku okresného súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania ustanovenie § 386 písm. c) v spojení s ustanovením § 357 písm. n) CSP, pričom poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“, „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) sp. zn. 1Obo/15/2018, 8Cdo/288/2019, 9Cdo/51/2020. Odvolanie žalovaných proti výrokom II. až IV. rozsudku pre zmeškania okresného súdu odvolací súd odmietol podľa § 386 písm. c) CSP, pretože smerovalo proti rozsudku, proti ktorému nie je odvolanie prípustné a dôvody taxatívne uvedené v § 356 písm. b) CSP (nesplnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie) neboli zistené.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) CSP. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Podľa názoru dovoľateľov im konajúce súdy znemožnili uskutočňovať ich procesné práva tým, že im bola odňatá možnosť súdneho procesu bez toho, aby na to boli splnené zákonné podmienky. Okresný súd vydal rozsudok pre zmeškanie bez splnenia zákonných podmienok. Dovolatelia uviedli, že ak spôsob, akým sa súd prvej inštancie a následne odvolací súd vysporiadali s vyjadrením žalovaného zo dňa 12. 12. 2022, budí kontroverzie, vysporiadanie sa s vyjadrením žalovaného zo dňa 07. 09. 2023 je priam šokujúce. Súd prvej inštancie v ods. 12 svojho rozsudku toto vyjadrenie vyhodnocuje a dokonca konštatuje, „že konanie o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby sp. zn. 11C/170/2014 v tomto štádiu podľa názoru súdu nemá vplyv na konanie, v ktorom sa žalobca domáha od oboch žalovaných zaplatenia žalovanej sumy titulom bezdôvodného obohatenia.“- Uvedené je doslova v rozpore s ust. § 274 CSP, podľa ktorého ma odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného obsahovať stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod vydanie rozsudku pre zmeškanie, nič viac. Dovolatelia namietali tiež, že okresný súd mal podanie žalovaného 1/ z 12. decembra 2022 posúdiť podľa jeho obsahu, lebo keby si bol súd prvej inštancie túto povinnosť splnil, nebol by schopný dospieť k záveru, že ide o podanie vo veci samej a neprihliadnuť naň (čo sa ani len neúnúval v odôvodnení svojho rozsudku uviesť). Ďalej dovoľatelia uviedli, že rozsudok pre zmeškanie predstavuje ultima ratio a súd mal celý diapazón prostriedkov vrátane možnosti uloženia poriadkovej pokuty.

3.2. Dovolatelia podaním z 28. novembra 2024 podali návrh na odklad vykonateľnosti uznesenia odvolacieho súdu.

4. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných považoval dovolanie za nedôvodné. Uviedol, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvoria jeden celok, odvolací súd doplnil argumentáciu o to, prečo v konaní nebolo prihliadnuté na podanie žalovaného 1/ z 12. decembra 2022. Pokiaľ žalovaní namietali v podanom dovolaní, že súd mal uložiť žalovaným pred vydaním rozsudku pre zmeškanie pokutu, podľa názoru žalobcu je ich argumentácia bezpredmetná a prezentovaná prvýkrát až v dovolacom konaní. Žalovaní kvalifikovaným spôsobom ani v dovolacom konaní nespochybnili

základné predpoklady pre úspešné domáhanie sa vydania bezdôvodného obohatenia zo strany žalobcu titulom užívania cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Žalobca vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaných odmietol a zaviazal ich voči nemu na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a) alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vydal 24. októbra 2022 uznesenie č. k. 11C/52/2002-45, ktorým vyzval žalovaných, aby sa v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadrili k žalobe a ak nárok neuznávajú, aby uviedli vo svojom vyjadrení rozhodujúce

skutočnosti na svoju obranu, pripojili listiny, na ktoré sa odvolávajú a označili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Zároveň boli okresným súdom poučení o následkoch nesplnenia povinnosti, a to o možnosti okresného súdu rozhodnúť v prípade pasivity strán sporu rozsudkom pre zmeškanie. Predmetné uznesenie spolu so žalobou a prílohami bolo žalovanému 1/ doručené do vlastných rúk 10. novembra 2022. Lehota na vyjadrenie žalovanému 1/ uplynula 12. decembra 2022 a žalovanej 2/ dňa 3. mája 2023 (v týchto súvislostiach pozri odsek 11 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Súd prvej inštancie v skrátenom type rozhodnutia vo svojom odôvodnení konštatoval, že žalovaní sa k uvedenej žalobe nevyjadrili, nesplnili si svoju povinnosť, v dôsledku čoho naplnením podmienok v zmysle § 273 CSP rozhodol okresný súd rozsudkom pre zmeškanie.

10.1. Žalovaní v podanom odvolaní voči rozhodnutiu okresného súdu namietali, že neboli splnené podmienky v zmysle § 273 CSP na vydanie rozsudku pre zmeškanie, pričom dôvodili tým, že žalovaný 1/ 12. decembra 2022 zaslal súdu prvej inštancie vyjadrenie k žalobe, na ktoré okresný súd neprihliadol. Odvolací súd nepovažoval odvolacie námietky za dôvodné. Predmetné podanie žalovaného 1/ bolo doručené súdu prvej inštancie e-mailom 12. decembra 2022 bez autorizácie podľa osobitného predpisu. Odvolací súd konštatoval, že vyjadrenie k žalobe je podaním vo veci samej a bolo ho potrebné v lehote 10 dní zo strany žalovaného 1/ dodatočne doručiť v listinnej, alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu. Žalovaný 1/ v zmysle zákonnej úpravy nekonal, preto za danej situácie správne súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu na toto podanie žalovaného 1/ neprihliadol. Žalovaný 1/ prostredníctvom právneho zástupcu doplnil vyjadrenie k žalobe až podaním z 7. septembra 2023 (č. I. 69 spisu), v ktorom rozsiahlym spôsobom spochybnil vlastnícke právo žalobcu, obranu, ktorú aj odvolací súd vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, považoval za bezpredmetnú. Odvolací súd zdôraznil predovšetkým tu skutočnosť, že doplnené vyjadrenie žalovaného 1./ k podanej žalobe bolo súdu prvej inštancie doručené po súdom v uznesení určenej lehote na vyjadrenie k žalobe.

11. Z obsahu dovolania žalovaných podaného kvalifikovaným právnym zástupcom vyplýva, že dovolatelia sa nestotožnili s názorom súdu prvej inštancie (ako aj súdu odvolacieho) ohľadom aplikácie ust. § 273 CSP a § 125 ods. 2 CSP, keď podľa ich názoru okresný súd mal podanie žalovaného 1/ z 12. decembra 2022 posúdiť podľa jeho obsahu, lebo keby si bol súd prvej inštancie túto povinnosť splnil, nebol by schopný dospieť k záveru, že ide o podanie vo veci samej a neprihliadnuť naň, pričom namietali, že súd sa dopustil vady zmatečnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd vzhľadom na argumentáciu dovolateľov zdôrazňuje, že intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces a dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP zakladá len nesprávny procesný postup súdu spočívajúci v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

12. Dovolací súd skúmal, či došlo v posudzovanej veci k namietanej procesnej vade nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu (ako aj okresného súdu), ktorým bolo znemožnené uskutočňovať dovolateľom im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ale túto v procesnom postupe súdov nezistil. Dovolací súd považoval za dostačujúce len stručne uviesť, že v kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany, pričom v danej veci, ak mali záujem žalovaní v spore procesne obstať, bolo ich povinnosťou vyvíjať iniciatívu vo forme procesnej obrany. Procesná pasivita žalovaných sa v konaní prejavila tým, že si nesplnili povinnosť spočívajúcu v riadnom a včasnom podaní vyjadrenia k predmetnej žalobe (tak ako uviedol aj odvolací súd vo svojom odôvodnení). Absencia splnenia základnej povinnosti tvrdenia žalovaných v sporovom konaní spôsobila porušenie súčinnosti súdu a sporových strán tak, aby bola naplnená snaha realizovať rýchle a efektívne skončenie sporu. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť z princípu aplikácie

tzv. silného sudcu a princípu arbitrárneho poriadku okresný súd aj podľa názoru dovolacieho súdu za preukázania splnenia podmienok § 273 CSP procesne správne skončil konanie kontumáciou v neprospech žalovaných bez toho, aby bolo možné konštatovať dovolateľmi namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13. Dovolací súd dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu konštatuje, že odvolací súd ako aj okresný súd (§ 275 CSP, skrátený typ rozhodnutia) svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany na spravodlivý proces (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

14. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalovaných procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

15. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie, nakoľko to sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.